

DIPLOMITYÖ: VIERASLAJIT MAARAKENTAMISESSA

Pinja Toivari, Tampereen yliopisto

Vieraslaajat ovat ihmisen toiminnan seurauksena levinneitä eliölajeja

- Haitalliset vieraslaajat uhkaavat luonnon monimuotoisuutta
  - Suomessa esim. komealupiini, jättipalsami, kurturuusu
- Vieraslajikasvit leviävät mm. siementen, juurien, maavarsien ja varrenkappaleiden avulla
- Vieraslajeja koskeva lainsäädäntö Suomessa:
  - EU:n vieraslajiasetus (1143/2014)
  - Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta (1709/2015)
  - Valtioneuvoston asetus vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta (704/2019)

Työn tavoitteet

- Selvitetään vieraslajikasveja sisältävän maa-aineksen käsittelyyn ja loppusijoittamiseen liittyvää lainsäädäntöä, ohjeistusta ja toimintatapoja Pohjoismaissa kirjallisuuden avulla
- Vastaajien tietotasoa ja nykyisiä käytänteitä Suomessa selvitetään kyselytutkimuksella

Kyselytutkimus

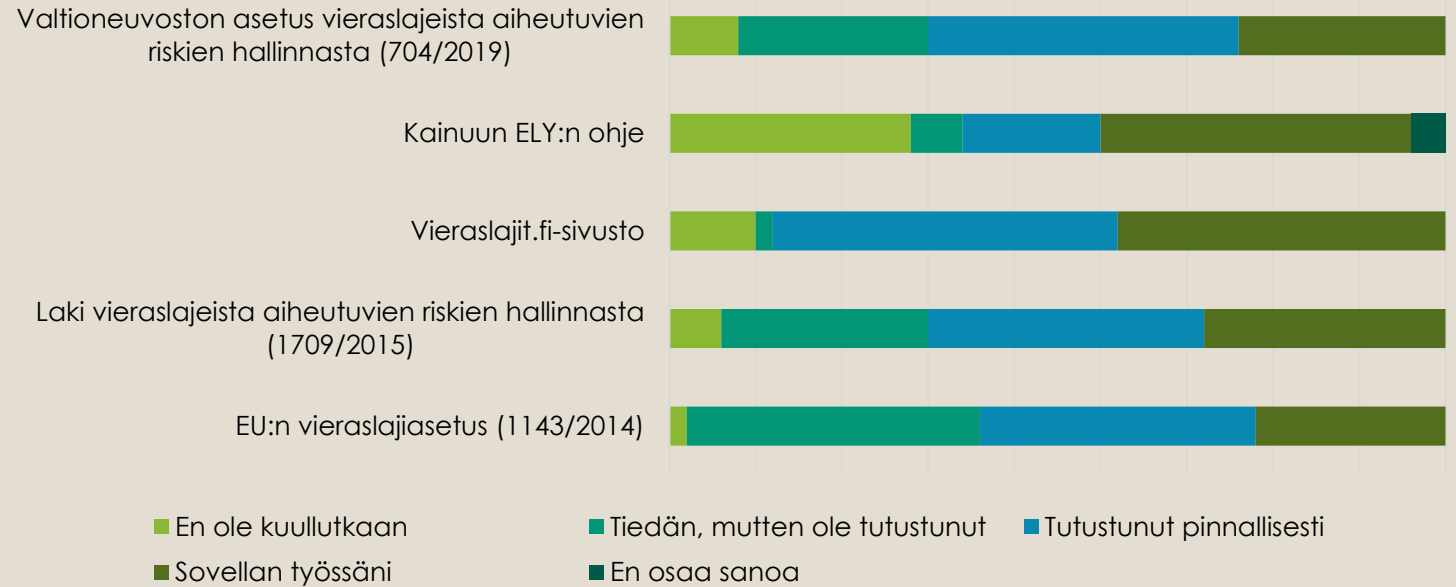
- 45 vastaajaa

Vastaajan työtehtävä	Lukumäärä
ELY-keskuksen edustaja	15
Maa-ainesjätettä vastaanottava tai käsittelevä taho, esim. jätehuoltoyhtiö	12
Konsultti	10
Kunnan edustaja, tekninen toimi	3
Muu	2
Kunnan edustaja, ympäristötoimi	1
Kaivu-urakoitsija	1
Maa-ainesjätettä hyödyntävä taho, esim. maarakennusurakoitsija	1

Maakunta-alue, jolla vastaaja pääasiassa työskentelee	Lukumäärä
Uusimaa	15
Varsinais-Suomi	7
Pohjois-Savo	6
Kainuu	4
Keski-Suomi	3
Päijät-Häme	3
Lappi	2
Etelä-Savo	1
Kymenlaakso	1
Etelä-Karjala	1
Kanta-Häme	1
Pirkanmaa	1

Vieraslajeihin liittyvä ohjeistus on hajanaista

Tietotaso vieraslajeihin liittyvistä säädöksistä ja ohjeistuksesta

- Muita ohjeita, joita vastaajat käyttivät työtehtävissään:
  - Jätelaki (646/2011)
  - Ympäristönsuojelulaki (527/2014)
  - Luonnonsuojelulain (9/2023) säädökset
  - Valtioneuvoston asetus jätteistä (978/2021)
  - Sisäiset ohjeistukset
  - Kaupungin oma ohjeistus
  - Jne.

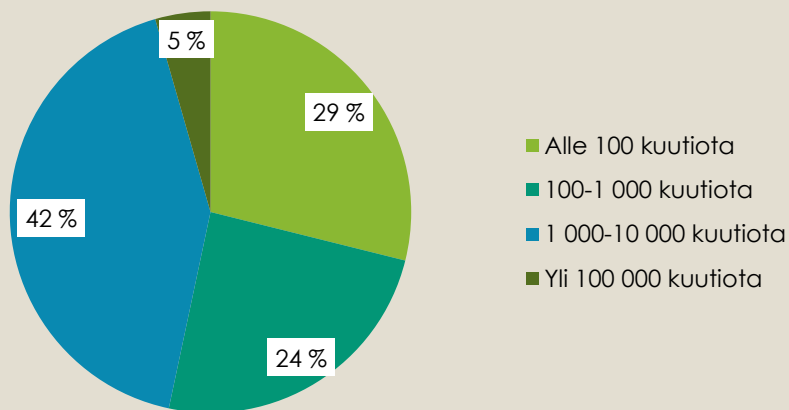
Suurin osa vastaajista oli tekemisissä vieraslajimaa-aineksen kanssa

- Vastaajista 18 % oli tekemisissä vieraslajeja sisältävän maa-aineksen kanssa viikoittain, 44 % kuukausittain ja 27 % vuosittain
  - Vastaajat, jotka olivat viikoittain tekemisissä vieraslajeja sisältävän maa-aineksen kanssa, tunsivat vieraslajeihin liittyvän lainsäädännön ja ohjeistuksen paremmin
- Vastaajista 29 % käsitteli alle 100 kuutiota vieraslajeja sisältävää maa-ainesta vuodessa, 24 % käsitteli 100-1 000 kuutiota ja 42 % käsitteli 1 000-10 000 kuutiota
- 52 % vastaajien käsittelemästä maa-aineksesta tuli julkiselta sektorilta, 28 % tuli yrityksiltä ja 20 % yksityishenkilöiltä
- Vastaajista 73 % oli tekemisissä pilaantuneen maa-aineksen kanssa työtehtävissään

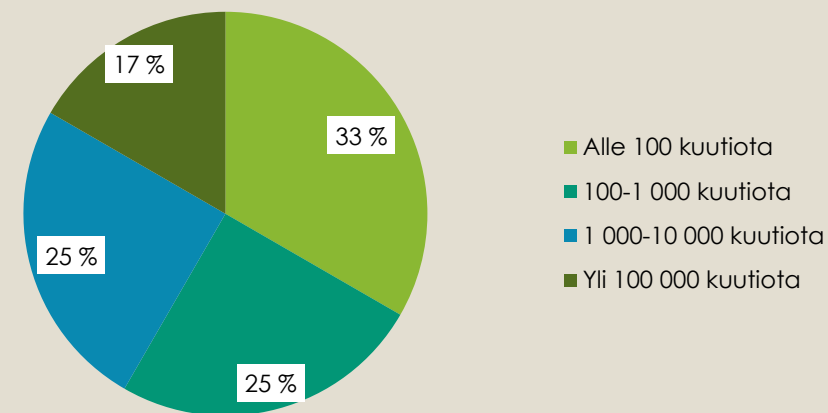
Jätehuoltoyritysten käsittelemissä määrissä oli paljon vaihtelua

- Maa-ainesta vastaanottavien edustajien vuosittain käsittelemät määrät vieraslajikasveja sisältävää maa-ainesta vaihteli enemmän kuin muissa työtehtävissä
- Vain 6 % konsulteista yksityishenkilöiden maa-ainesten kanssa

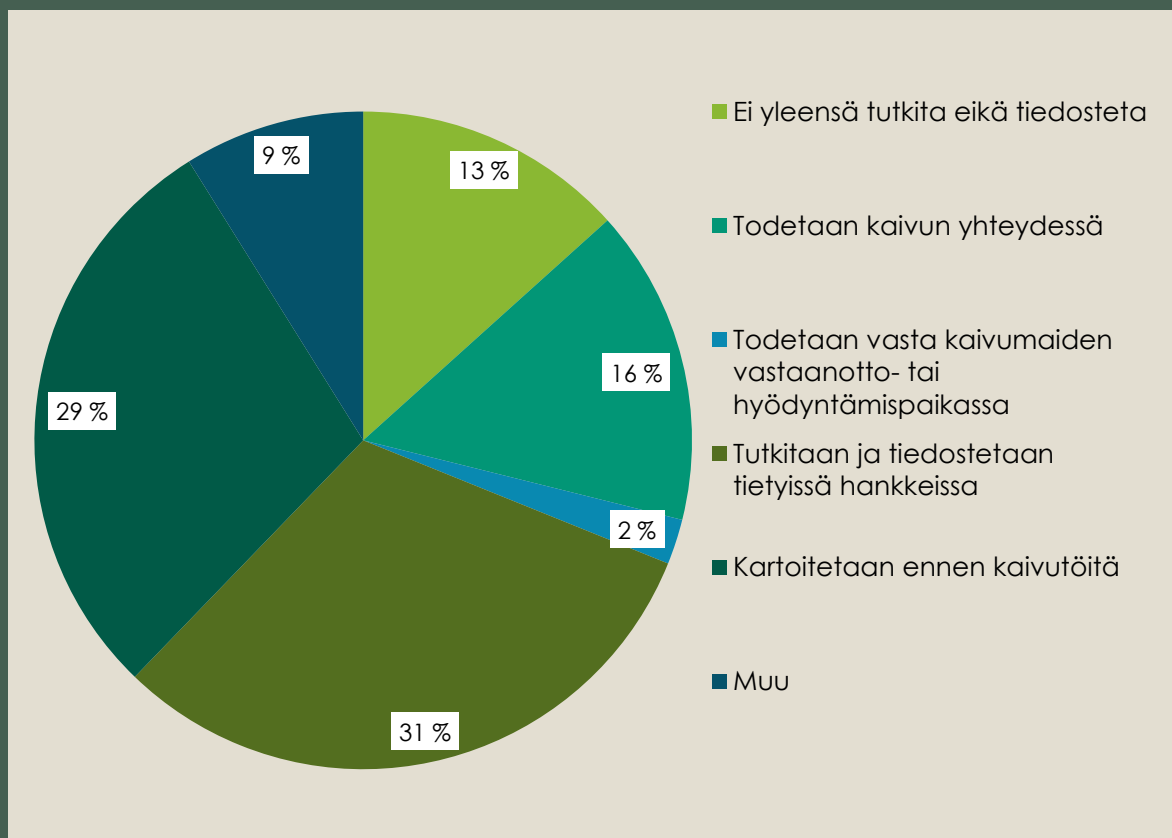
Kaikki vastaajat

Vain jätehuoltoyrityöt

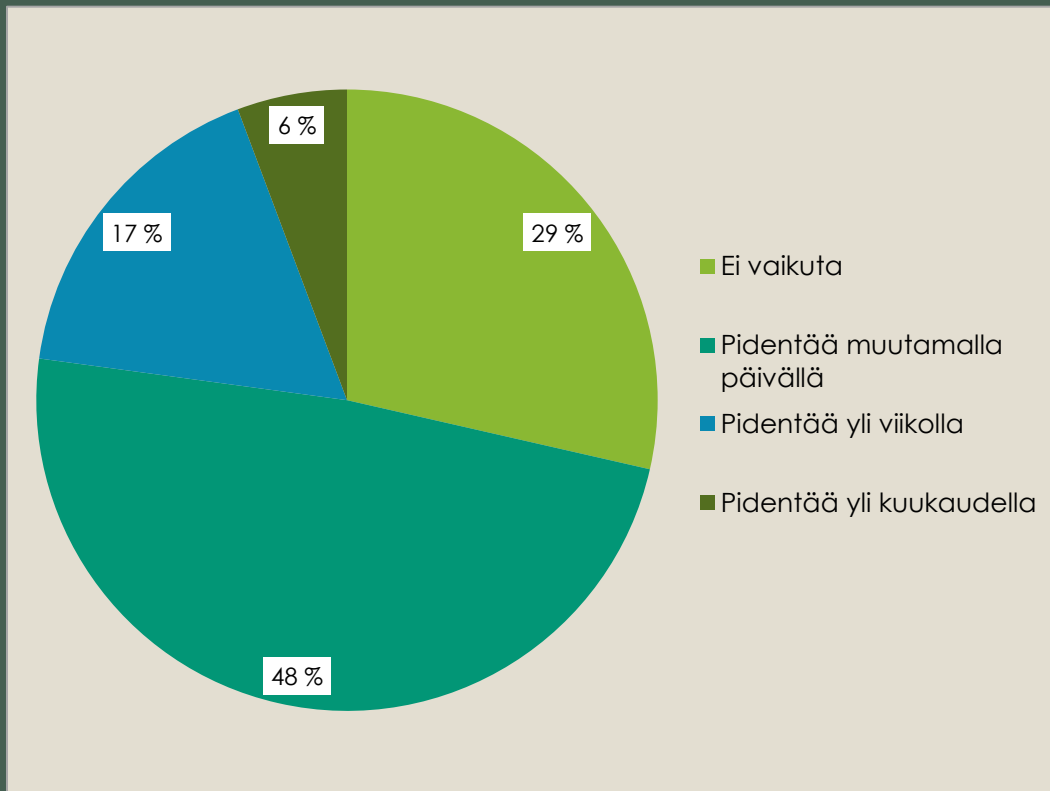

Vieraslajien huomioiminen ja tunnistaminen maarakentamisessa

- Vaihtoehdon "muu" valinnet vastasivat, että vieraslajeja tunnistetaan vaihtelevasti kaikissa kuvatuissa vaiheissa, ja että vieraslajit tunnistetaan vasta, kun ne alkavat kasvaa maa-aineksen vastaanottopaikalla

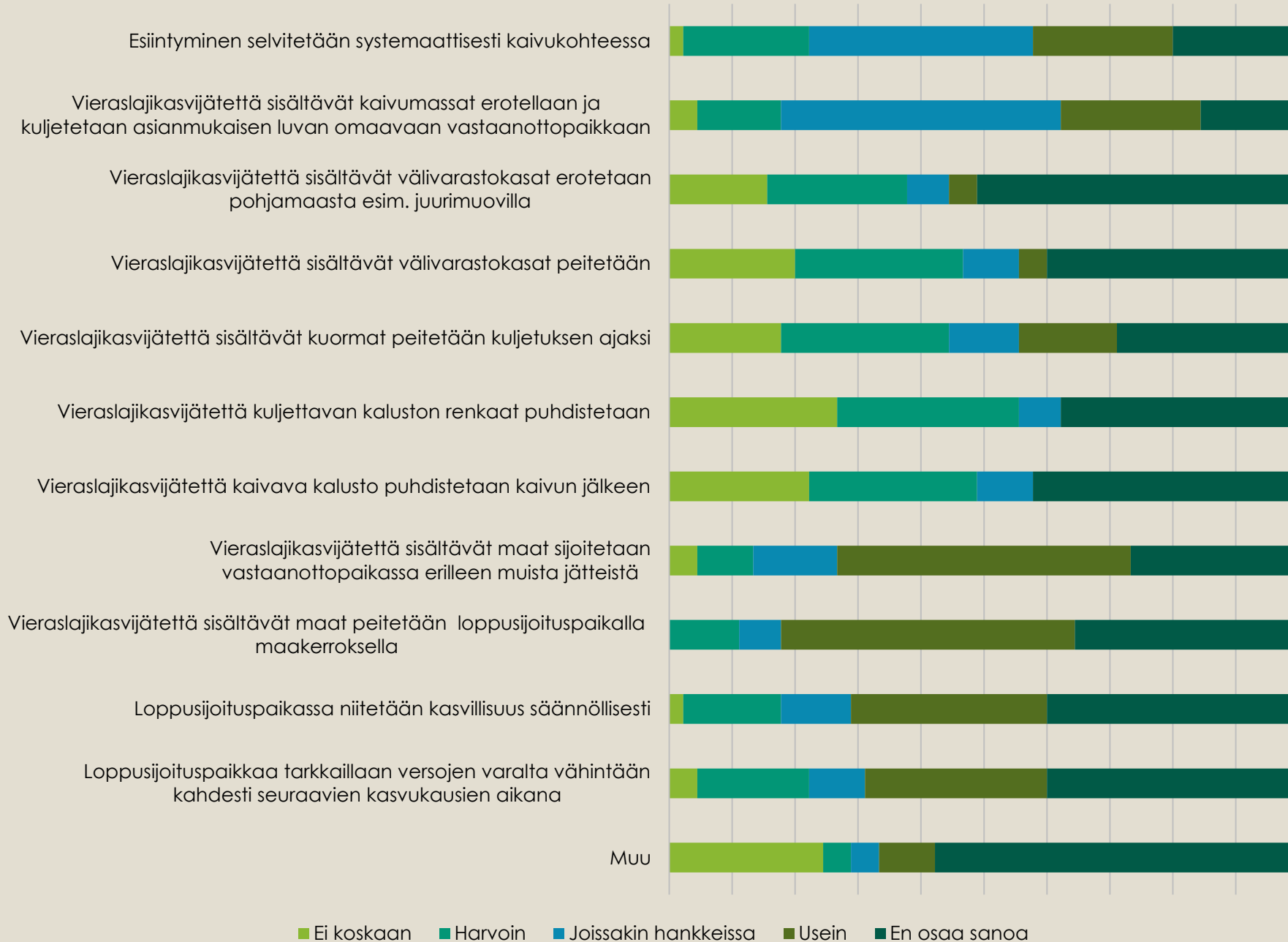
Vieraslajikasvien ennakoimaton löytyminen voi pidentää maarakennushankkeen aikataulua

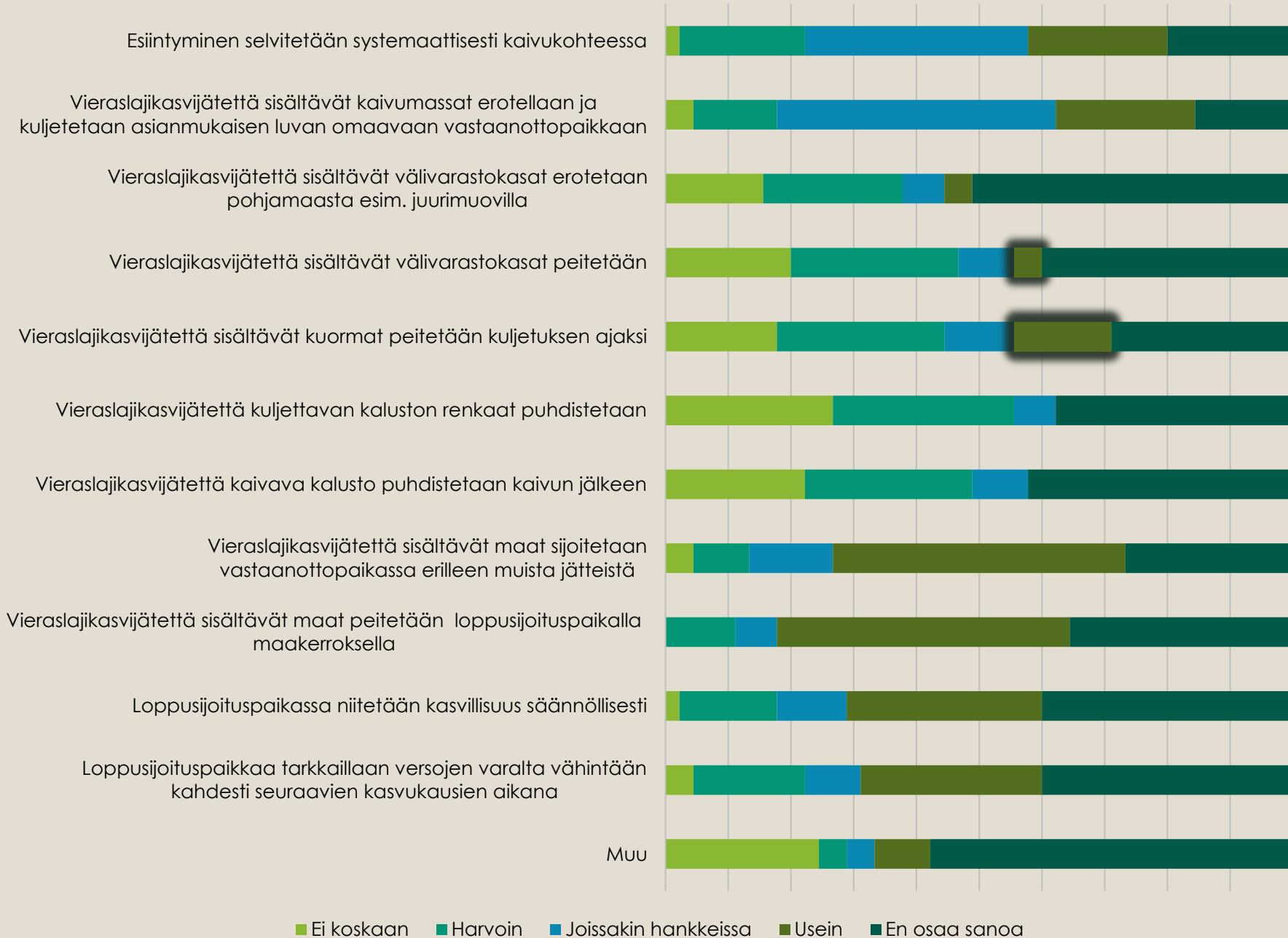
- Vieraslajikasvillisuuden laajuuden vaikutus
- Toimenpiteiden vaikutus

Vieraslajien leviämistä ehkäisevät toimenpiteet

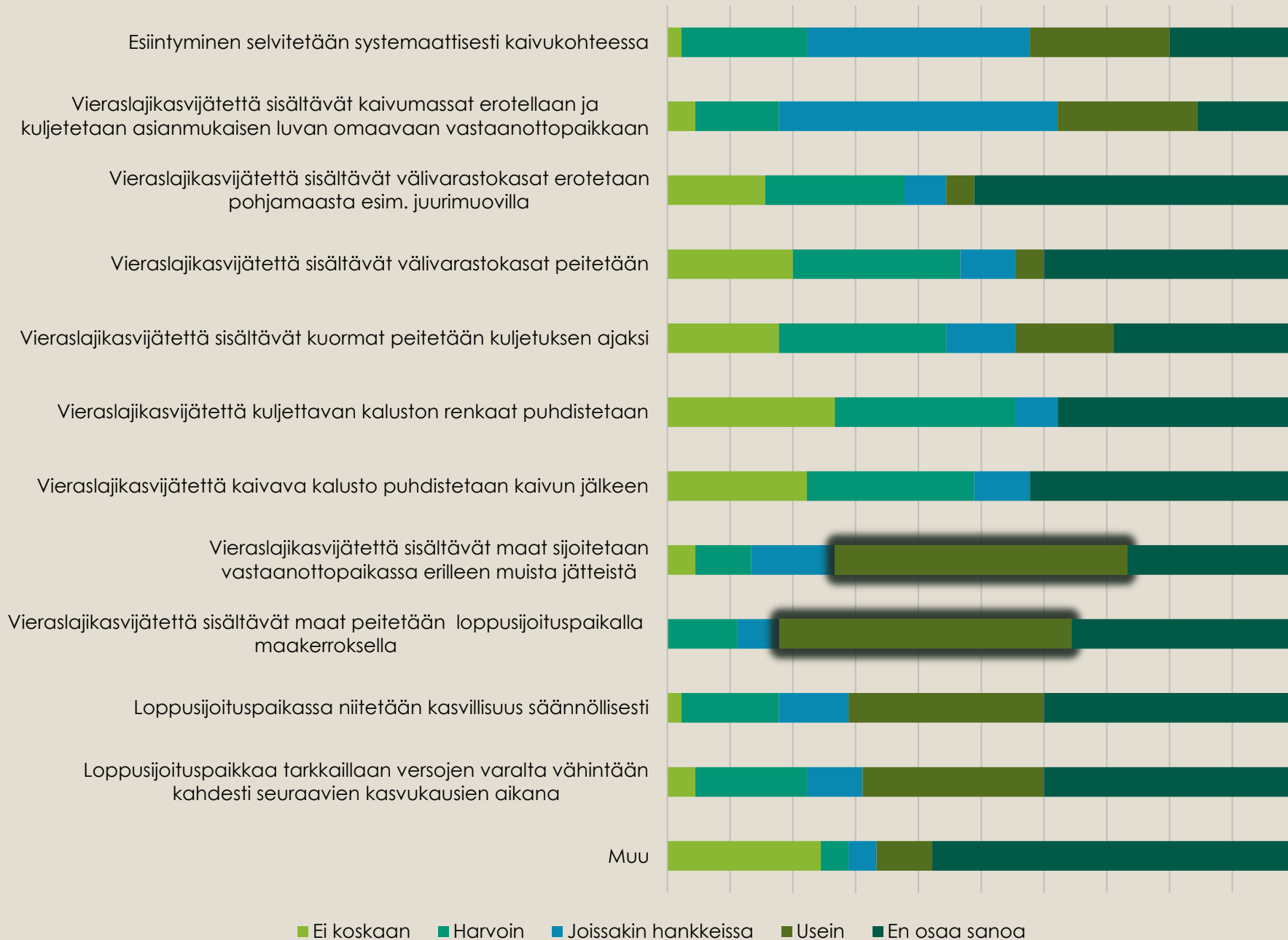
- Paljon epätietoisuutta

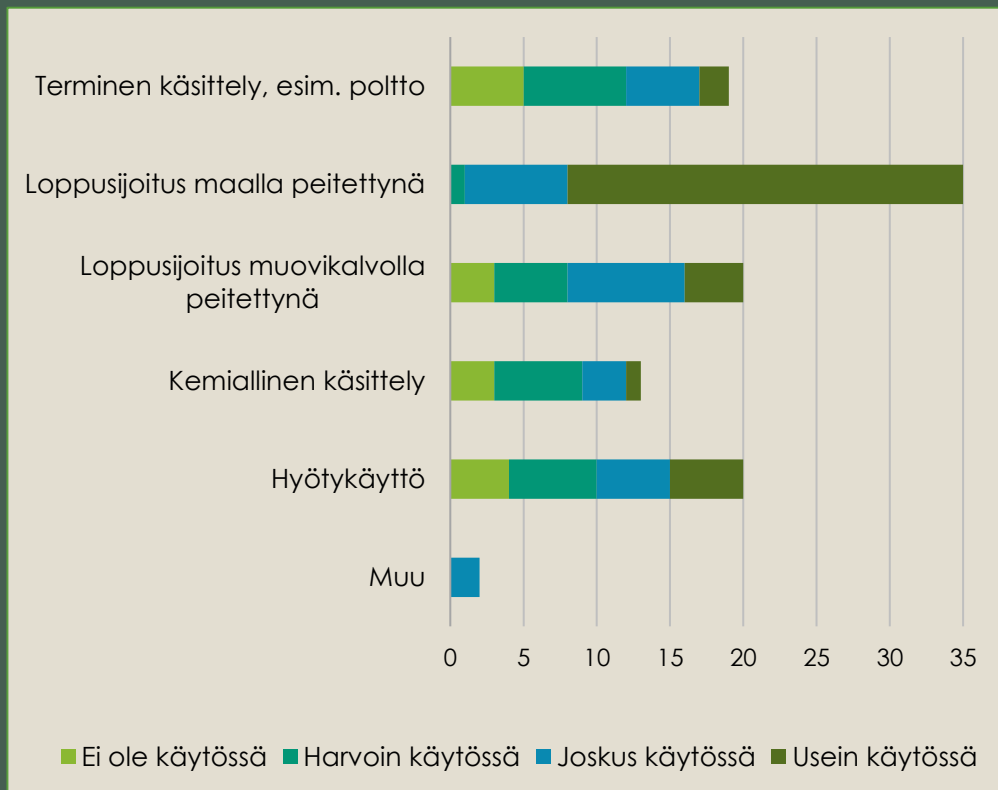
Välivarastokasat peitetään harvoin

Yleisimmin käytetyt toimenpiteet

Loppusijoitus maalla peitettynä on selvästi yleisin loppusijoitusmenetelmä

- Paljon epätietoisuutta

Kiitos esityksen seuraamisesta!

Eriytinen kiitos Jätehuoltoyhdistykselle stipendin
myöntämisestä

Kysymyksiä?